

INFORME SOBRE L'ESCUT HERÀLDIC DE L'AJUNTAMENT DE LA VILA DE
LLORET DE MAR

L'Ajuntament de la vila de Lloret de Mar (la Selva), en sessió de 15 de setembre de 1983 acordà de demanar a la Direcció General d'Administració Local un informe històrico-heràldic sobre l'escut municipal davant els dubtes que han sorgit en el sentit que allò que ara es emprat com escut és en realitat un segell i no es correspon exactament amb les normes de l'heràldica. La sol.licitud fou enviada el 27 de gener de 1984.

Consultades les fonts al meu abast he trobat les següents referències heràldico-sigil.logràfiques de la vila de Lloret de Mar:

A.- Documentació oficial

1.- Al segle XVII, almenys el 1689, l'Ajuntament emprava un segell rodó amb un lloret arrencat acompanyat de les síl.labes LLO RET, una a cada costat del tronc (Ferran de Sagarra: Sigil.lografia catalana, vol. II nº 1261; Francesc Carreras i Candi: Geografia general de Catalunya).

2.- A principis del segle passat i entre 1966-1984, el consistori ha emprat un segell rodó amb un lloret terrassat i les síl.labes LLO RET en orla a ambdós extrems de la terrassa i llegint-se de dreta a esquerra (Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona: Col.lecció Sigil.logràfica Catalana, i Col.lecció de Sobres amb Segells Municipals de Catalunya; Arxiu Municipal de

Lloret).

- 3.- Almenys entre 1819-42, l'ajuntament usà un segell ovalat amb el nom de la vila LORET (sic) DE MAR en orla llegit de dreta a esquerra i al centre el senyal d'un ram o d'una mata que suposo vol ésser ~~da~~ llorer però que sembla de garric (Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona: Col.lecció Sigil.logràfica Catalana; Archivo Histórico Nacional, de Madrid, Sección de Sigilografía).
- 4.- Almenys entre 1821-1826 també emprà un segell ovalat com l'anterior però més gran amb el nom LLORET DE MAR en orla llegit d'esquerra a dreta i una mata arrencada que sembla ben ve de garric però que segurament vol ésser de llorer (Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona: Col.lecció Sigil.logràfica Catalana, i Col.lecció de Sobres amb Segells Municipals de Catalunya).
- 5.- Almenys entre 1823-1876, el consistori emprava un segell rodó amb la llegenda AYUNTAMIENTO CONSTITUCIONAL DE LLORET DE MAR en orla llegida de dreta a esquerra i al centre un llorer terrassat (Ferrer de Sagarra: ob. cit., vol. II nº 1262; Archivo Histórico Nacional, de Madrid, Sección de Sigilografía; Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona: Col.lecció Sigil.logràfica Catalana).
- 6.- Almenys entre 1860-1912 l'Ajuntament també emprà un segell amb l'escut estatal (AHN Secc. Sig.; AHCB; Coll. Sobres i Col. Sigil.).

7.- Cal també considerar com oficial, és el més lògic, l'escut sobre la porta de la Casa de la Vila i damunt la façana lateral esquerra. És rectangular quadrilong francès i porta 2 rams de llorer amb els extrems inferiors passats en sautor i lligats. Al timbre una corona mural. És de 1872, durant el regnat d'Amadeu I, de la dinastia dels Savoia.

8.- Almenys entre 1873-74 i també abans de 1966, l'Ajuntament emprà un segell ovalat amb el nom del municipi llegit d'esquerra a dreta en orla i al centre un escut de forma peculiar i encartutxat, amb un llorer terrassat (Archivo Histórico Nacional, de Madrid, Secc. de Sigilografía; Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona: Col.lecció Sigil·logràfica Catalana; Arxiu Municipal de Lloret).

9.- Des del 1978 l'Ajuntament emprà també un segell rodó amb la llegenda AJUNTAMENT DE LLORET DE MAR en orla llegida des de l'esquerra a la dreta i al centre un llorer terrassat.

10.- La Junta Local d'Instrucció Pública emprava al segle passat un segell ovalat amb els dos rams de llorer lligats com a l'escut de la Casa de la Vila (AHN, Secc. de Sig.)

B.- Documentació no oficial

1.- Del 1772 és el senyal de Lloret a la porta de l'ermita de Santa Cristina. Es tracta del llorer terrassat amb les síl·labes LLO RET a ambdós costats del tronc i dins una mena de cartutx molt barroc.

2.- El 1860, Francesc Piferrer, al seu llibre, Nobiliario de los

reinos y señoríos de España, amb model d'escut rectangular quadrilong hispànic, blasona el de Lloret: d'argent, un llorer terrassat de sinople, evidentment sense cap lletra.

- 3.- Del 1903 és l'escut del Lloret al monument a l'Àngel. És cordiforme, més aviat de tipus polonès, i portar el llorer terrassat acompanyat de les síl.labes LLO RET una a cada costat del tronc.
- 4.- Del 1911 és l'escut de Lloret al monument de Nicolau Font i Maig. És caironat i porta el llorer terrassat (o eixint del mar?) acompanyat de les síl.labes LLO RET una a cada costat del tronc. Per timbre una pseudo corona ducal.
- 5.- Al full dominical d'abans del 1936 hi ha un escut ovalat amb els Quatre Pals i ressaltant sobre el tot un ram de llorer.
- 6.- A la placa trofeu del Saló Internacional de Fotografia, del 1954 hi ha un escut de Lloret quadrilong hispànic amb un llorer arrencat acompanyat de les síl.labes LLO RET una a cada costat del tronc. Per timbre un casc coronat de front!
- 7.- El 1968, Manuel Bassa i Armengol, al seu llibre Els escuts heràldics dels pobles de Catalunya, dona per a Lloret un escut que s'inventà: truncat, al 1r., d'or, un ram de llorer de sinople posat en banda, i al 2n., els Quatre Pals.
- 8.- El 1981 al volum 3 de la Gran Geografia Comarcal de Catalunya hi vaig posar l'escut de Lloret caironat d'argent, un llorer arrencat de sinople.

Consideracions

A.- De l'anterior exposició de documents podem treure algunes conclusions. Abans però voldria establir unes definicions:

a) Senyal és un emblema, figura, objecte o signe propi d'una persona, família, municipi, nació etc. determinats.

b) Segell és una marca d'una persona, municipi, nació, etc. que dona fe d'ells, els autentica, en porta el nom i el senyal o només un d'ells.

c) Escut és un camper, de traç variat, que porta a dins el senyal propi d'una persona, llinatge, municipi, nació, etc. però no el nom (salvades raríssimes excepcions).

B.- Una primera consideració que podem treure és que el senyal propi, tradicional i característic de la vila de Lloret és el llorer, l'arbre, i que aquest arbre, episòdicament ha sofert algunes alteracions: s'ha convertit en mata, en una o dues branques o rams. Però originàriament era l'arbre i en aquest sentit crec que cal mantenir-lo.

C.- L'arbre també a sofert una altra mena d'alteracions: originàriament el veiem arrencat, tal com és preceptiu en la ciència heràldica, i tal com sempre apareixien els vegetals abans del període de la decadència d'aquesta disciplina a partir del segle XVIII. Doncs bé, és precisament en aquest segle quan començava ésser representat terrassat. Cal també retornar-lo a la seva representació genuïna i primitiva com es recomana als darrers congressos internacionals d'heràldica: arrencat.

6

D.- El senyal de Lloret, el lloret, el veiem sempre en segells rodons o ovalats, que és la forma més comuna dels segells municipals (són rars els quadrats o rectangulars).

E.- També hem vist el senyal de Lloret dins un camper: un escut. La primera representació heràldica lloretenca que coneixem és l'escut que hi ha a la Casa de la Vila, i en aquest cas l'arbre ha estat alterat i substituït per dues branques lligades: és del 1872. Un any després ja apareix l'arbre, terrassat però, en un escut mig francès mig cordiforme, en un segell municipal.

F.- Oficial o no, l'escut de Lloret ha estat representat de moltes formes: mig francès-mig cordiforme, hispànic, francès, polonès, caironat, ovalat. El meu parer és que sigui caironat i així ho recomana l'Institut d'Estudis Catalans seguint una recomanació aprovada a la Conferència Internacional d'Heràldica celebrada a Roma el 1958: Calia trobar una forma que distingís ràpidament un escut de llinatge d'un de municipal, i una ponència va assenyalar que al que ara en diem Països Catalans era força estès l'ús de l'escut caironat per part dels municipis, i com que aquesta és una forma que rarament ha estat emprada en l'heràldica gentilícia fou ràpidament aprovat i se'n recomanà l'ús. Cal dir que aquesta recomanació no ha estat seguida per la Real Academia de la Historia, que segueix recomanant generalment l'escut hispànic. El que sí no ha recomanat, sinó tot el contrari, és l'escut ovalat,

propi dels eclesiàstics i de les dones casades, i el rodó, sense cap tradició a casa nostra ni a l'Estat espanyol.

G.- Pel que fa a les síl·labes LLO RET, és evident que no poden anar dins un escut perquè són pròpies d'un segell i això es veu clarament en el cas de Lloret. A cap dels escuts oficials hi ha les lletres, i tampoc hi són al del Full Dominical, al de Bassa i Armengol, ni al de Piferrer, que era un heraldista i fill de Lloret i això ho tenia molt clar. El fet que posés l'arbre terrassat s'insereix dins el que abans he dit del període de decadència de l'heràldica. Per això no puc entendre com la Real Academia de la Historia va tenir aquest lapsus.

H.- Respecte a la corona que ha de timbrar l'escut (que no és obligatòria però es descriu per si mai l'Ajuntament en vol emprar una, que sàpiga quina és la que li correspon), la Generalitat i l'Institut d'Estudis Catalans no comparteixen el criteri de la Real Academia de la Historia de perquè Espanya és un regne, tots els escuts cal timbrar-los amb la corona reial. El criteri que aquí recomanem és que tots aquells municipis que no hagin estat centre o cap d'un regne, un principat, un ducat, un marquesat, un comtat, un vescomtat o una baronia, timbrin l'escut amb corona ^{(mural} de ciutat, si es tracta d'una ciutat, de vila, si és una vila, o de poble en cas d'ésser un poble. Per tant la que li correspon a Lloret és la de vila. Això, permet identificar ràpidament la categoria del municipi que, alhora, ja queda també ràpidament identificat com a municipi per la forma de l'escut. La creen-

ça que la corona mural és pròpia dels règim republicans no té cap base ni mereix cap comentari sinno dir que al Regne Unit són emprades pels municipis i a la resta de monarquies europees, i que precisament la corona mural a la Casa de la Vila de Lloret va timbrar l'escut durant la monarquia del rei Amadeu I.

I.- Pel que fa a les altres explicacions de vot incloses a l'acord de l'Ajuntament he de fer les següents consideracions:

a) Es parla d'escut quan es tracta, com crec haver demostrat, d'un segell.

b) Es un error dir que fou adoptat "en Junta de Sanitat de la Vila" perquè l'adopció d'un segell o d'un escut es fa a través dels plenaris. Pensi's, a més, que després s'empraren oficialment per l'Ajuntament molt s altres segells.

c) La Real Academia de la Historia dictaminà que l'escut havia d'ésser d'argent amb el llorer de sinople i les lletres LLO RET de sable (abans ja he fet referència a aquest punt concret de les lletres i no m'hi estenc més). Cal entendre, doncs, que el llorer és en la seva posició normal: arrencat, perquè si fos terrassat ho diria. Calia també entendre que les lletres anirien en la situació lògica i normal en heràldica mentre no es digui una altra cosa, o sigui, a ambdós costats del tronc i no com apareixen al segell, en orla.

També diu l'Academia que "en manera alguna, se pinte el cita-

do árbol laurel solitario, sin "campo" alguno, segun aparece en la tipografia del membrete oficial" (el subratllat és meu).

Com que la RAH dictamina desfavorablement els escuts ovalats i els rodons, és evident que també consideraba que la tipografia del "membrete oficial" era un segell i no un escut. Donava per sobreentès que la forma havia d'ésser la hispànica i explicità que calia timbrar-lo amb la corona reial.

d) Els escuts s'oficialitzaven per Decret del Ministeri (ara del Consell Executiu de la Generalitat) publicat al "Boletín Oficial del Estado" (ara al Diari Oficial de la Generalitat). Doncs bé, com que no hi ha cap decret publicat en aquest sentit, és evident que l'escut no fou mai oficialitzat.

e) L'escut de Lloret és parlant: el llorer "diu" el nom del municipi, per això no s'hi pot posar el nom en lletres; seria una repetició. La inscripció LLO RET evidentment no és al revés perquè tant es pot llegir de dreta a esquerra passant per la part inferior, com d'esquerra a dreta passant per la superior. Però una altra prova que el logotip en qüestió és un segell i no un escut és que si fos un escut i les lletres es poguessin posar dins el camper i anessin ben col.locades en orla, precisament la primera síl.laba LLO aniria a la destra de l'escut (on ara hi ha la RET) i la segona RET a la sinistra (on ara hi ha la LLO) perquè, com es diu a l'explicació de vot "l'escut es personifica".

f) L'argument que un canvi ocasionaria "greus perjudicis

públics i particulars" no té consistència perquè el fet és que Lloret mai no ha tingut un escut oficialitzat i fins ara s'ha fet servir el segell. Doncs bé, tot el que ha estat fet o marcat amb el segell no té per què destruir-se, de la mateixa manera que no es van suprimir els escuts de la façana de la Casa de la Vila i d'altres senyals. Si s'oficialitza per primera vegada un escut, és lògic que tot el que es faci de nou porti el nou escut. El que ha quedat amb l'antic segell marcarà un període anterior de Lloret.

g) Jo no crec, com es diu, que només sigui comprensible un canvi d'escut (que ja he dit que no és tal canvi perquè no hi ha hagut cap escut oficialitzat) si algú hi té un benefici material.

h) Els Ajuntaments d'Arenys de Mar i de Ripoll mai no han demanat un canvi d'escut municipal, per tant en cap manera poden haver refusat una proposta perquè no ha anat precedida d'una sol·licitud. En aquest sentit, la nostra Administració autònoma -la Generalitat- només emet propostes d'escuts municipals a instància dels propis ajuntaments.

i) De l'anterior apartat es dedueix que, evidentment, cap organisme o autoritat pot obligar un municipi a canviar o modificar el seu escut o el seu segell o el seu senyal. La Generalitat ofereix un servei gratuït d'assessorament tècnic heràldic. Els informes sol·licitats pels ajuntaments, una vegada acabats són dictaminats per la Secció Històrico-

Arqueològica de l'Institut d'Estudis Catalans. Emès un dictamen favorable passa a l'Ajuntament i si aquest aprova la proposta és aprovat definitivament pel Consell Executiu i publicat al DOG.

Per tot això, crec que l'escut heràldic de la vila de Lloret de Mar (si l'Ajuntament decideix d'adoptar-ne un) hauria d'ésser blasonat de la manera següent:

A R M E S

Escut caironat: d'argent, un llorer arrencat de sinople. Per timbre una corona mural de vila.

Barcelona, 12 de febrer de 1984.

Armand de Fluvià i Escorsa
conseller heràldic
diplomata en Genealogia, Heràldica i Sigil·lografia
assessor de l'Arxiu Nacional de Catalunya
president de la Societat Catalana de
Genealogia Heràldica i Sigil·lografia